

การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Performance in Accordance with the Internal Quality Assurance System of School under the Samutsakhon Primary Education Service Area Office

อรพรรณ เกษโสภา*

Orapan Kedsopar

ดวงใจ ชนะสิทธิ์**

Duangjai Chanasid

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ขนาดและระดับการจัดการศึกษา 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทาง และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการหรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำนวน 162 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของ โรงเรียน และผู้อำนวยการ โรงเรียนที่ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 12 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสถานภาพส่วนบุคคล ขนาดและระดับการจัดการศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกัน คือ เพศ และการเข้ารับการอบรม 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในพบว่ายังขาดระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ขาดการเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชน และยังไม่มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน/ ระบบการประกันคุณภาพภายใน

* นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

**อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of performance in Internal Quality System of school in Samutsakhon Primary Education Service Area Office 2) compare performance in Internal Quality System of school in Samutsakhon Primary Education Service Area Office when divided by Status of Sample School size, and level of Education 3) study problems, obstacles, guidelines and suggestions of performance in accordance with the Internal Quality Assurance System of schools. The research samples were 162 teachers, derived by proportional stratified random sampling distributed by schools' size and 12 primary school principals responding to interviews, derived by purposive sampling.

The findings of this research were as follows: 1) Performance in 8 aspects was overall at the high level 2) The comparative between performance in Internal Quality System of school in Samutsakhon Primary Education Service Area Office and Status of Sample School size, and level of Education were not difference. 3) Problems and obstacles in performance in 8 aspects were as follows: lack of interconnections, lack of the utilization, lacking compiling union catalogues, lack of applying, lack of strengthening, lack of the wide variety of assessment instruments, lack of disseminating Consequently, guidelines of performance were as follows: appointing the Information development plans for learning monitoring work performance and instructional.

Keywords : Performance /Internal Quality Assurance System

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้ และคุณสมบัติต่างๆที่ช่วยให้คนอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2545) การกำหนดระดับคุณภาพและหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนบรรลุจุดหมายที่พึงประสงค์นั้นเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในการประเมินการเรียนรู้และการสอนที่มีคุณภาพ (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2554) คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา แต่ทว่าสถานการณ์ปัจจุบัน สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร ผู้เรียน ความร่วมมือ

ของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากองค์กรที่ใกล้เคียงสถานศึกษา ชุมชน และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด อีกทั้งสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตัวเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง ในขณะเดียวกันงานวิจัยที่ศึกษาถึงสาเหตุสำคัญของระบบการศึกษาในโลกที่จะประสบความสำเร็จมี 3 สิ่งที่สำคัญคือ 1) หาคคนที่เหมาะสมมาเป็นครู คุณภาพของครูคือหัวใจของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ถ้าครูไม่มีคุณภาพการศึกษาก็ไม่มีคุณภาพ 2) พัฒนาครูเหล่านี้ให้เป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องฝึกฝนให้เป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และ 3) สร้างระบบการศึกษาที่มั่นใจได้ว่าสามารถให้การสอนที่ดีที่สุดเท่าที่จะ

เป็นไปได้แก่เด็กทุกคน (วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์, 2550 อ้างถึงใน ดวงใจ ชนะสิทธิ์, 2558) โรงเรียนส่วนใหญ่มีผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งทำให้เห็นว่าความสามารถของนักเรียนยังต่ำกว่ามาตรฐาน ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและสมควรพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน (ประสิทธิ์ ชุมศรี, 2555) นอกจากนี้ประเด็นดังกล่าวแล้วยังมีงานวิจัยของ (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2553 อ้างถึงใน ภูมิพัฒน์ ธนัญญา อิศรมเดช, 2558) ที่กล่าวถึงคุณภาพการอ่านของเด็กนักเรียนไทยว่ามีความสามารถในการอ่านต่ำมาก ส่งผลให้การเรียนในวิชาอื่น ๆ อ่อนด้อยตามไปด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขึ้นแต่ถึงแม้ว่าการพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจะผ่านไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่กระแสนี้ยังคงมีมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง มุ่งเน้นการปรับปรุงให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ทั้งการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการดำเนินการประกัน

คุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหาร และจัดการศึกษามุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด” (ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2556: 12-13) จากความเป็นมาและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาก่อน และผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร จึงได้ทำการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปเผยแพร่ และใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในองค์กร เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ และแนว

ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามระบบ
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบ
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำแนก
ตามสถานภาพส่วนบุคคล ขนาดของสถานศึกษา
และระดับการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทาง และ
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามระบบการ
ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน
รองผู้อำนวยการ โรงเรียนที่รับผิดชอบงานด้าน
วิชาการหรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่
ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา จำนวน 312 คน **กลุ่มตัวอย่าง** ที่ใช้
ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน
รองผู้อำนวยการ โรงเรียนที่รับผิดชอบงานด้าน
วิชาการหรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่
ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาโดยใช้ตารางการสุ่มขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างของ Krejcie & Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
177 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจาย
ตามขนาด และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการตอบแบบ
สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 12 คน
ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) ตัวแปรต้น
ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ขนาดของสถานศึกษา
ระดับการจัดการศึกษา 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ระบบ

การประกันคุณภาพภายใน 8 องค์ประกอบ

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหาร และสารสนเทศ 4) ดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน
การศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปี
ที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มี
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด
ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยชุด
ที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบ่งแยกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ
ซึ่งตอบคำถามเกี่ยวกับ สถานภาพส่วนบุคคล ขนาด
ของสถานศึกษา และระดับการจัดการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกตามตัวแปร
8 องค์ประกอบ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ
การศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงาน
ประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน
8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค แนวทาง และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้ แบบสอบถาม ดำเนินการโดยศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยเสนอ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือทั้งทางด้านความตรงเชิงเนื้อหา ส่วนของภาษาด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกค่าดัชนีตั้งแต่ 0.67 – 1.00 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ นำ เครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ได้รับกลับคืนมาหาความเชื่อมั่นตาม วิธีการของครอนบาค (Lee J.Cronbach, 1990: 161) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 และแบบสัมภาษณ์ศึกษาจากผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในแต่ละด้าน แล้วนำมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ สร้างแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความสมบูรณ์ แล้วเสนอสักงานบัณฑิตศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ส่ง หนังสือ ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน พร้อมแบบสัมภาษณ์ไปให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนัดวันสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของเครื่องมือ โดยได้เครื่องมือที่สมบูรณ์จำนวน 162 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.53

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอ ในรูปตารางประกอบคำ บรรยาย
- 2) การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าทดสอบที (t-test) และความแตกต่างระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ระดับการจัดการศึกษา และการเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพ ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe')
- 4) การวิเคราะห์คำถามจากการสัมภาษณ์ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ผลการวิจัย

สมุทรสาคร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอด้วย

ความเรียงเชิงบรรยาย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 162)

ระบบการประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.45	มาก	3
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.53	มาก	5
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.27	0.69	มาก	7
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.45	0.59	มาก	2
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.45	0.56	มาก	1
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.41	0.54	มาก	6
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	4.43	0.57	มาก	4
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.22	0.63	มาก	8
รวม	4.38	0.49	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับประเด็นจากมากลงไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.56) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.59) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดและระดับการจัดการศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เพศ การเข้ารับการอบรม และระดับการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงนำเสนอตารางเปรียบเทียบเฉพาะตัวแปรที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

(n = 162)

การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน	เพศ	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig.																																																																																								
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.44	0.48	0.01	0.12																																																																																								
	หญิง	118	4.44	0.44			จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.45	0.58	0.38	0.24	หญิง	118	4.41	0.51	จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ชาย	44	4.28	0.74	0.17	0.36	หญิง	118	4.26	0.68	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.41	0.61	0.50	0.66	หญิง	118	4.46	0.59	จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ชาย	44	4.41	0.64	0.53*	0.02	หญิง	118	4.46	0.53	จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29	หญิง	118	4.43	0.52	จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.45	0.58	0.38	0.24																																																																																								
	หญิง	118	4.41	0.51			จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ชาย	44	4.28	0.74	0.17	0.36	หญิง	118	4.26	0.68	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.41	0.61	0.50	0.66	หญิง	118	4.46	0.59	จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ชาย	44	4.41	0.64	0.53*	0.02	หญิง	118	4.46	0.53	จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29	หญิง	118	4.43	0.52	จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47										
จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ชาย	44	4.28	0.74	0.17	0.36																																																																																								
	หญิง	118	4.26	0.68			ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.41	0.61	0.50	0.66	หญิง	118	4.46	0.59	จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ชาย	44	4.41	0.64	0.53*	0.02	หญิง	118	4.46	0.53	จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29	หญิง	118	4.43	0.52	จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																					
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ชาย	44	4.41	0.61	0.50	0.66																																																																																								
	หญิง	118	4.46	0.59			จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ชาย	44	4.41	0.64	0.53*	0.02	หญิง	118	4.46	0.53	จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29	หญิง	118	4.43	0.52	จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																																
จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	ชาย	44	4.41	0.64	0.53*	0.02																																																																																								
	หญิง	118	4.46	0.53			จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29	หญิง	118	4.43	0.52	จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																																											
จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	ชาย	44	4.37	0.59	0.59	0.29																																																																																								
	หญิง	118	4.43	0.52			จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16	หญิง	118	4.44	0.55	จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																																																						
จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	ชาย	44	4.40	0.62	0.47	0.16																																																																																								
	หญิง	118	4.44	0.55			จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20	หญิง	118	4.22	0.61	รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																																																																	
จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา	ชาย	44	4.21	0.70	0.07	0.20																																																																																								
	หญิง	118	4.22	0.61			รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09		หญิง	118	4.39	0.47																																																																												
รวม	ชาย	44	4.37	0.55	0.24	0.09																																																																																								
	หญิง	118	4.39	0.47																																																																																										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ความแตกต่างด้านเพศพบว่าเพศที่ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามระบบการ

ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าเพศที่ต่างกันมีการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามการเข้ารับการ
อบรมการประกันคุณภาพ

(n = 162)

การปฏิบัติงานตามระบบการ ประกันคุณภาพภายใน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.30	1.44	0.24
	ภายในกลุ่ม	159	32.61	0.21		
	รวม	161	33.20			
จัดทำแผนพัฒนาการจั ดการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.01	0.51	1.82	0.17
	ภายในกลุ่ม	159	44.36	0.28		
	รวม	161	45.37			
จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.87	0.93	1.97	0.14
	ภายในกลุ่ม	159	75.50	0.48		
	รวม	161	77.36			
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.48	1.24	3.66*	0.03
	ภายในกลุ่ม	159	53.83	0.34		
	รวม	161	56.30			
จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.31	0.66	2.15	0.12
	ภายในกลุ่ม	159	48.55	0.31		
	รวม	161	49.86			
จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.16	0.58	1.99	0.14
	ภายในกลุ่ม	159	46.13	0.29		
	รวม	161	47.28			
จัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานการประเมินคุณภาพ ภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.36	0.18	0.55	0.58
	ภายในกลุ่ม	159	51.89	0.33		
	รวม	161	52.25			
จัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.60	0.30	0.75	0.48
	ภายในกลุ่ม	159	64.21	0.40		
	รวม	161	64.81			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.93	0.47	1.96	0.14
	ภายในกลุ่ม	159	37.82	0.24		
	รวม	161	38.75			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร การเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพ พบว่าผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครที่มีจำนวนครั้งการเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่าการเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพที่ต่างกันมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันภายในสถานศึกษาที่เข้ารับการอบรม 1 ครั้งกับ มากกว่า 1 ครั้งมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน และเข้ารับการอบรมมากกว่า 1 ครั้งกับ 1 ครั้ง มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจำแนกตามการเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพ

(n = 162)

การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน	การเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพ	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่		
		ไม่เคย	1 ครั้ง	มากกว่า 1 ครั้ง
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ไม่เคย	-	0.20	-0.99
	1 ครั้ง	-0.20	-	-0.30*
	มากกว่า 1 ครั้ง	0.10	0.30*	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันภายในสถานศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจำแนกตามระดับการจัดการศึกษา 2 ระดับ (ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น) กับ 3 ระดับ (ปฐมวัย, ประถมศึกษา,

มัธยมศึกษาตอนต้น) มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่ายังขาดระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นหมวดหมู่

ไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ขาดการเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชน และยังไม่มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อพัฒนา ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาคือสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานเชื่อมโยงสารสนเทศ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป สร้างปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีและลงรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน ติดตามกำกับดูแลให้เป็นไปตามกำหนดเวลานำผลการประเมินไปปรับปรุง วางแผนดำเนินงานพัฒนาการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานโครงการฯ และการจัดการเรียนการสอน ในปีต่อไป จัดประชุมวางแผนการประเมิน โดยกำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในที่ชัดเจน ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา โดยใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย สถานศึกษาควรเผยแพร่รายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลายต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกครั้งที่มีการประเมิน และจัดทำแบบตอบรับ แสดงความคิดเห็นต่อผลการประเมินสิ่งที่ควรพัฒนาในแต่ละตัวชี้วัด เพื่อโรงเรียนจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายดังนี้

1. การวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินงานตามการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ประมวลวนาควิมล (2548: 61-65) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งการดำเนินงานก่อนการรับการประเมินคุณภาพภายนอก การดำเนินงานระหว่างการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และการดำเนินงานหลังการรับการประเมินคุณภาพภายนอก พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ระยะ และยังสอดคล้องกับ พัชรินทร์ โต้ะบุรินทร์ (2548: 128-129) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมากสองกลุ่ม คือ การประเมินคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพและอยู่ในระดับปานกลางหนึ่งกลุ่ม คือ การตรวจสอบคุณภาพ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ วิโรจน์ พวงอินทร์ (2548: 95-96) เรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ปริญญา กระแสร์สุนทร (2549: 61-62) เรื่อง การประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ขนิษฐา จรุงชนม์ (2550: 82-83) เรื่อง การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อบ่มงูสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการบริหาร PDCA ด้วย วงจรเดมมิง (Deming Cycle) กล่าวคือ P) การวางแผนปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบ D) การดำเนินตามแผน ประกอบด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร กำกับ ติดตาม และให้การนิเทศ C) ตรวจสอบประเมินผล ประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน จัดทำ และจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน A) นำผลการประเมินมาปรับปรุง ประกอบด้วย การปรับปรุง การปฏิบัติงานของบุคคล การวางแผนในระยะต่อไป และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

2. การวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล จะเห็นว่า

1) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน จะมีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเรื่องการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามากกว่าเพศชาย ทั้งนี้งานวิจัยของเกษรา ตรีไพชนต์ศักดิ์ (2556: 33) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรประจำสาขาวิชาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามเพศพบว่า เพศชายมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด เพศหญิงอยู่ในระดับมาก แต่ถึงกระนั้นงานวิจัยนี้ยังพบความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง อาจเกิดจากบุคลากรหญิงในสถานศึกษามีจำนวนมากกว่าบุคลากรชาย จึงมีโอกาสเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าเพศชาย จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอน กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างจากเพศชาย

2) บุคลากรที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน จะมีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งย่อมตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษาจึงได้มีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมศึกษาคุณงานทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีหลักการวิธีการที่ถูกต้องดังนั้นการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับประมวญ นาควิมล (2548: 61-65) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำแนกตามบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) บุคลากรที่เข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพที่แตกต่างกัน ในภาพรวมจะมีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายย่อยพบว่า จำนวนครั้งการเข้ารับการอบรมการประกันคุณภาพต่างกัน (อบรม 1 ครั้งกับมากกว่า 1 ครั้ง) จะมีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในเรื่องการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการที่บุคลากรได้รับการอบรมบ่อยครั้งย่อมก่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญ และรูปแบบวิธีการที่หลากหลายในการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้ได้ดีกว่าผู้ที่เข้ารับการอบรมเพียงครั้งเดียว สอดคล้องกับวิโรจน์ พวงอินทร์ (2548: 95-96) ที่วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ในประเด็นแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในที่ว่า ควรมีการพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกันคุณภาพภายใน โดยการส่งครูอบรม ศึกษาคุณงาน และนำความรู้ไปขยายผลควรวางแผนการดำเนินงาน การนิเทศกำกับติดตาม เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ดำเนินงานตามแผน และมีการรายงานการประกันคุณภาพภายใน

4) สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน จะมีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวมและรายย่อยไม่แตกต่างกัน เพราะสถานศึกษาทุกขนาดต้องได้รับการประเมิน

คุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ เป็นบรรทัดฐานเดียวกันจึงทำให้ไม่มีความแตกต่างกันในด้านขนาด ซึ่งสอดคล้องกับประมวญ นาควิมล (2548: 61-65) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายนอกทั้ง 3 ระยะ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5) การจำแนกระดับการจัดการศึกษามีการปฏิบัติงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายย่อยพบว่า เรื่องจัดระบบบริหารและสารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ระดับการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น กับ 3 ระดับ คือ ประถมวัย, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศแตกต่างกัน และ 3 ระดับ คือ ประถมวัย, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น กับ 2 ระดับ คือ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษาตอนต้น มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศแตกต่างกัน) เพราะสถานศึกษาบางแห่งขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านการจัดทำสารสนเทศ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่ห่างไกล ประกอบกับปัญหาครูย้าย ครูขาด ทำให้สถานศึกษาบางแห่งไม่สามารถแบ่งฝ่ายบริหารได้ บุคลากรทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกันทำให้คุณภาพงานเกิดความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับชนิษฐา จรุงชนม์ (2550: 82-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการ ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ แตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคแนวทาง และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามระบบการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร

1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาด้านระบบเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูล สารสนเทศ สร้างรูปแบบสารสนเทศ จัดทำเอกสาร อีเล็กทรอนิกส์ Line, Facebook, E-mail สร้างระบบ การเชื่อมโยงข้อมูล

2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาด้านการใช้แหล่งการเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา และจัดทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น และสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ นำมาใช้ในการวางแผนเพื่อ เตรียมการ และใช้ประโยชน์ ในการจัดการศึกษา ให้กับผู้เรียน

3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเป็น หมวดหมู่ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการ เข้าถึงและการบริการ โดยจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของ สถานศึกษาครอบคลุม 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการ บริหารทั่วไป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน

การจัด โครงสร้างหรือระบบการบริหารของ สถานศึกษา

4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรสร้าง ปฏิทินปฏิบัติงานประจำปีและลงรายละเอียดไว้อย่าง ชัดเจน แต่งตั้งบุคลากรประจำแผนงาน ติดตามกำกับ ดูแลให้ดำเนินงานโครงการตามแผนงานให้เป็น ไป ตามกำหนดเวลา ผู้บริหาร นิเทศติดตามกิจกรรมตาม โครงการอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีระบบการรายงาน โครงการใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้น ปฏิบัติกิจกรรม (Do) ขั้นการตรวจสอบ (Check) และขั้นการปรับปรุง (Act)

5) การจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา ด้านการนำผลการประเมินตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์ผล การตรวจสอบคุณภาพการศึกษารายบุคคล นำผลการ ประเมินไปปรับปรุง วางแผนดำเนินงาน พัฒนาการ บริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องงาน โครงการฯ และการจัดการเรียนการสอน ในปีต่อไป

6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาด้าน การ ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาโดยใช้วิธีการ และเครื่องมือที่ หลากหลาย จัดประชุมวางแผนการประเมิน โดย กำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในที่ ชัดเจน ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษา

7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานการประเมินคุณภาพภายใน ในด้านการ เผยแพร่รายงานผลการประเมินต่อสาธารณชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาควรเผยแพร่ รายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วย

รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ทั้งนี้ในการเผยแพร่รายงานผลการประเมิน ควรจัดทำแบบตอบรับและแสดงความคิดเห็นต่อผลการประเมินสิ่งที่ควรพัฒนาในแต่ละตัวชี้วัด เพื่อโรงเรียนจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการประเมินตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

8.1) สร้างตารางวิเคราะห์ ที่แสดงลำดับที่ของมาตรฐานทุกตัว ตั้งแต่น้อยสุด จนถึงมากที่สุด

8.2) สร้างตารางวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามมาตรฐานที่มีลำดับที่ต่ำสุด เป็นลำดับที่ 1 โดยจัดอันดับของตัวชี้วัดที่ต้องปรับปรุงเป็นอันดับแรก นำมาวิเคราะห์ ที่มาของข้อมูล กิจกรรมโครงการที่ต้องพัฒนา ศึกษาและจัดเก็บข้อมูลจนถึงมาตรฐานที่ต้องการปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป

8.3) เมื่อได้ข้อมูลทีวิเคราะห์แล้ว นำข้อมูลมาสังเคราะห์กำหนดแนวพัฒนาในประเด็นที่มาของข้อมูลกิจกรรม โครงการ

8.4) นำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้ว โดยเฉพาะโครงการฯ ต่าง ๆ ที่เป็นหัวใจของการปฏิบัติให้มาตรฐานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ต้องใช้ความพิถีพิถันเป็นพิเศษ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมและระบบข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการ

8.5) นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับนำไปปรับพัฒนา ที่มาของข้อมูล กิจกรรม โครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในปีการศึกษาต่อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเที่ยงตรง ไม่ควรใช้การประเมินทบทวนเพียงครั้งเดียวใน 1 ปี

2. ควรจัดทำแผนในการปฏิบัติงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้แก่สถานศึกษาอย่างชัดเจน ว่าแต่ละองค์ประกอบจะเริ่มทำเมื่อไร แล้วเสร็จเมื่อไร โดยหน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตาม กำกับ ตรวจสอบ ช่วยเหลือชี้แนะ ตามเวลาที่กำหนด

3. ควรพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียนและท้องถิ่น

4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่การคิดวิเคราะห์ การคิดเป็น ทำเป็นและการแก้ปัญหา

5. ควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกันคุณภาพภายใน โดยการส่งครูเข้าอบรม และศึกษาดูงาน ให้ครบทุกคนและส่งเสริมให้ดำเนินงานตามแผน และจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายใน

6. ครูที่ผ่านการอบรมระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต้องนำความรู้มาขยายผล และร่วมกับผู้บริหาร คณะครูในโรงเรียนทุกคน วางแผนการดำเนินงาน การนิเทศกำกับติดตาม การกระตุ้นและส่งเสริมให้ดำเนินงานตามแผน และจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายใน

7. ควรพัฒนาระบบข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว

8. การจัดทำรายงานการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมกันจัดทำ ไม่ควรมอบหมายให้คนใดคนหนึ่งทำเพียงคนเดียว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล และเป็นประเด็นหนึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.

2. ผู้บริหาร ควร มีการ วิจัย ทดลอง ใช้ รูปแบบ วิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกษรา ศรีไพชยนต์ศักดิ์. (2556). การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน : กรณีศึกษา สาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ขนิษฐา จรุงชนม์. (2550). การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2556). การประกันคุณภาพการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2558). “การพัฒนากระบวนการสอนด้านจิตพิสัยเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษา”. ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 7(2) : 95.
- ปริญญา กระแสร์สุนทร. (2549). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ประมวญ นาควิมล. (2548). การศึกษาการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ประสิทธิ์ ชุมศรี. (2555). รูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

-
- พัชรินทร์ โต้ะบุรินทร์. (2548). ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภูมิพัฒน์ รัชัญญาอิศม์เดช. (2558). “การศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย”. ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 7(2) : 309.
- วิโรจน์ พวงอินทร์. (2548). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2554). “การพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1,2) : 24.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2545). การศึกษาของผู้ด้อยโอกาส. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร).
- Lee J.Cronbach. (1990). **Essentials of Psychology Testing**. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.